گزارش

رئیس کانون وکلای دادگستری مرکز مطرح کرد

ابراز امیدواری برای آزادی مشروط عبدالفتاح سلطانی

● **شرق:** عیسی امینی، رئیس کانون وکلای دادگستری مرکز، در گفت‌وگویی تفصیلی با «ایسنا» درباره مسائل متعددی سخن گفته است. هرچند بیشتر این مصاحبه به موضوعات صنفی وکلا مربوط است، اما دو موضوع در حاشیه این گفت‌وگو جنس متفاوتی داشتند؛ نخست، ابراز امیدواری رئیس کانون وکلای دادگستری مرکز درباره احتمال آزادی عبدالفتاح سلطانی و دوم، درخواست او از مجلس برای نسخ تبصره ماده ۴۸ آیین دادرسی کیفری.

مجلس تبصره ماده ۴۸ قانون آیین دادرسی کیفری را نسخ کند

رئیس کانون وکلای مرکز در پاسخ به سؤالی مبنی بر اینکه با توجه به استجازه رئیس قوه قضائیه از مقام معظم رهبری، موضع کانون وکلای مرکز و دیدگاه شما در این خصوص چیست؟ گفت: «مسلم است که برخورد با فساد اقتصادی که مورد توجه و تأکید مقامات کشور قرار گرفته، ارزشمند و در نظر مردم پسندیده است و وکلا نیز با همه مردم و مدیران همدل و همراه‌اند. از نگاه ما قوانین کشورمان ظرفیت کامل اجرای عدالت و برخورد قاطع با بزهکاران، از جمله مجرمان اقتصادی را دارد و به نظر می‌رسد مقصود رهبر انقلاب نیز مبارزه جدی و مطابق با قوانین و اصول مسلم جزایی با فساد اقتصادی و آن هم بدون چشم‌پوشی و تعلل است؛ کاری که با دادگاه‌های تخصصی به جای دادگاه‌های اختصاصی و آن هم از ظرفیت قانونی ممکن است». او ادامه داد: «امروز حتی بدون ضرورت اصلاح قوانین و با قانون مجازات اسلامی، مقررات آیین دادرسی کیفری و اصول حاکم نیز امکان «رسیدگی قاطعانه، با سرعت و رعایت عدالت» در راستای اجرای منویات مقام معظم رهبری، ریاست محترم قوه قضائیه و دیگر بزرگان و مسئولان محترم فراهم است. ضمنا با اعتماد دادگاه‌ها به همه وکلای دادگستری دارنده پروانه معتبر و پذیرش آنها در این دادرسی‌ها و همه دادرسی‌ها که حکم قانون و جزء اصول است، باز ثابت خواهد شد که وکلا ضمن کوشش برای حفظ سلامت و دقت دادرسی، همراه با نظام قضائی برای اجرای عدالت می‌کوشند و موجب وجاهت دادرسی‌ها، رفع اشتباهات احتمالی و جلوگیری از تخریب‌های بیرونی هستند. تکیه بر قانون اساسی و قوانین کشور، که راه نجات کشورها از هرگونه نابسامانی و بی‌عدالتی احتمالی است، سرلوحه کار وکیل دادگستری نیز هست». امینی گفت: «کانون وکلا بارها اعلام کرد که تبعیض بین وکلا اقدام ناصحیح مجلس پیشین بوده و ضرورت دارد این مجلس تبصره ماده ۴۸ قانون آیین دادرسی کیفری را نسخ کند».

تبصره‌ای که همه مخالفش بودند

آخرین گفته عیسی امینی، گلایه‌ای بود از محدودشدن حق انتخاب وکیل در دادگاه. خرداد امسال تبصره ماده ۴۸ دوباره بر سر زبان‌ها افتاد. «تسنیم» فهرستی از وکلای مورد تأیید رئیس قوه قضائیه را منتشر کرده بود که چندی بعد نیز از سوی مسئولان تأیید شد. همین اتفاق کافی بود تا بحث «وکلای مورد تأیید» در صدر اخبار قرار گیرد. طبق این تبصره در جرائم خاص، از جمله جرائم امنیتی، سیاسی و رسانه‌ای، طرفین باید «در مرحله مقدماتی» وکلای خود را «از بین وکلای رسمی دادگستری که مورد تأیید رئیس قوه قضائیه باشد» انتخاب کنند. جالب آنکه در پی انتشار این فهرست کم‌تر کسی حاضر شد از این تبصره دفاع کند. رئیس قوه قضائیه اشکال را متوجه قوه مقننه و قانون‌گذار دانست و به‌عنوان مجری این قانون، حتی از «طفره»رفتن در اجرایش گفت. سخنگوی قوه قضائیه نیز بر این نکته تأیید کرده بود که این محدودیت‌ها تنها ناظر بر مرحله مقدماتی است -یعنی تا پیش از ارسال پرونده به دادگاه- و در دادگاه متهمان می‌توانند از آزادی کامل برای انتخاب وکیل بهره‌مند باشند. مجلس و برخی از مسئولان قوه قضائیه هم از تغییر این تبصره در آینده‌ای نزدیک سخن به میان آوردند.

روند مذاکرات برای آزادی مشروط عبدالفتاح سلطانی امیدوارکننده است

امینی درباره اقدامات کانون وکلا برای برخی زندانیان، به‌ویژه عبدالفتاح سلطانی، وکیل بازداشتی، گفت: «یکی از مسائلی که در تمام مذاکراتمان با مسئولان قضائی کشور مطرح کردیم، درباره بهره‌مندی همکاران محبوسمان، از جمله آقای سلطانی، از آزادی مشروط و مرخصی بود. روزی که فرزند جوان ایشان درگذشت، صبح زود با دادستانی تهران صحبت و مکاتبه کردیم و آنها هم این موضوع را در دست پیگیری داشتند. روز بعد هم نامه‌هایی را به مدیران سیاسی و قضائی کشور فرستادیم و با توجه به شرایط اخیر ایشان درخواست کردیم که نسبت به آزادی مشروط ایشان اقدام شود. قطعا کانون وکلا پیگیری می‌کند، ولی طبعا تصمیم‌گیری با مراجع محترم قضائی است. مذاکرات در این زمینه را مثبت دیدم و به نظرم امیدوارکننده است».

آزادی مشروطی که نصیبش نشد

خرداد امسال، با گذشت هفت سال از حکم ۱۰ساله سلطانی، پرونده او روی میز عباس جعفری‌دولت‌آبادی، دادستان تهران قرار گرفت تا درباره آزادی مشروط او یا اعطای مرخصی در ماه رمضان تصمیم بگیرد که البته این خواسته رد شد.

politics@sharghdaily.ir

عارف: مزیت گفتمان اصلاحات «جذب حداکثری» است

ایسنا: رئیس فراکسیون امید با اشاره به اینکه ما گفتمان اصلاحات را برآمده از انقلاب می‌دانیم، گفت: باور من این است که ما در اصل گفتمان انقلاب با یکدیگر اختلاف‌نظری نداریم، گفتمان مقابل را هم تخطئه نمی‌کنیم، اما مزیت گفتمان اصلاحات «جذب حداکثری» است؛ این مثال مردمی درباره اصلاحات که از «سروش تا گوگوش» را شامل می‌شود، صحیح است و ما نمی‌توانیم کسی را حذف کنیم، اما برخی رقبای ما در کمال بی‌انصافی از این ویژگی اصلاح‌طلبان سوءاستفاده می‌کنند و مثلا ایراد یک فرد را برجسته می‌کنند و آن را به کل جریان اصلاحات نسبت می‌دهند.

محمدرضا عارف در دیدار با مدیرعامل و شماری از اعضای انجمن اندیشه و قلم، ضمن شنیدن دغدغه‌های اعضای این انجمن درباره افزایش بی‌اعتمادی، نابسامانی در بخش‌های مختلف حاکمیت، ناامیدی بخشی از جوانان از رأی خود در سال‌های ۹۴ و ۹۶، افزایش فساد و عدم برنامه‌ریزی بخش‌های مختلف نظام برای بهبود اوضاع گفت: «مسئله اصلی کشور ما این است که شرایط لازم برای حضور احزاب تأثیرگذار را نداریم. در این شرایط نگاه‌ها به سمت حاکمیت می‌رود، درحالی‌که تک‌تک ما در این موضوع دخیل هستیم. اگر منصفانه به وضعیت احزاب در ایران نگاه کنیم، باید این سؤال را طرح کنیم که تاکنون در این احزاب، چند دبیرکل تغییر کرده است؟»

رئیس فراکسیون امید مجلس شورای اسلامی با بیان اینکه حاکمیت همچنان از تحزب حمایت نمی‌کند، تصریح کرد: «البته این موضوع تازه‌ای نیست و نباید تنها یک جریان را متهم به این رفتار کرد. ازاین‌رو در دهه ۸۰ به این نتیجه رسیدیم که با تشکل‌های اجتماعی و فرهنگی بهتر می‌توان خدمت کرد تا بستر لازم برای حرکت‌های حزبی که در قانون اساسی بر آن تأکید شده است، فراهم شود. نتیجه این هم‌فکری تشکیل بنیادهای باران و امید ایرانیان بود که در اساسنامه آنها، بر فعالیت غیرحزبی، اما راهبردی آنها تأکید شده است».

او با بیان اینکه مشکلات جوانان امروز در مقایسه با جوانان دهه‌های ۶۰ و ۷۰ بیشتر نیست، افزود: «در گذشته ما به‌گونه‌ای عمل می‌کردیم که جوانان امید به آینده داشتند، اما امروز امیدی به آینده ندارند. مردم در صورتی می‌توانند مشکلات را تاب بیاورند که به آینده امیدوار باشند؛ وقتی جوان روزنه امیدی به آینده ندارد، از او انتظار داریم که در شبکه‌های مجازی از اقدام ما تقدیر و تشکر کند؟». او با اشاره به اینکه دو قشر نخبگان و جوانان مهم‌ترین سرمایه‌های جریان ما بودند، اظهار کرد: «رقبای ما نمی‌توانند این گروه‌ها را جذب کنند، اما ما چقدر توانستیم در حفظ این دو گروه موفق باشیم؟ نخبگان و جوانان ما تا چه حد به آینده امیدوارند؟ من به آینده امیدوارم و به جوانان هم می‌گویم ناامید نباشند». عارف با اشاره به وضعیتی که کشور با آن مواجه است، گفت: «باید بررسی کنیم تا دریابیم چرا در دهه۹۰ نتوانستیم از تجربه موفق هشت‌ساله دولت اصلاحات استفاده کنیم و بررسی کنیم چرا امکان بهره‌برداری از آن تجربه فراهم نشد تا بتوانیم امید به آینده را در کشور افزایش دهیم».

جهانگیری:

متأسفانه فساد به برخی مسئولان بالای کشور رسیده است

ایرنا: معاون اول رئیس‌جمهوری روز گذشته در بازدید از خبرگزاری ایرنا، گفت: «شرایط کشور شرایط خطیری است و به جهت اقتصادی در این مقطع خاصی قرار گرفته‌ایم ولی به معنای آن نیست که در بن‌بست باشیم و پیش‌روی ما راهکارهایی نیست».

اسحاق جهانگیری با اشاره به اینکه حتی به شرایط بحرانی هم ورود نکرده‌ایم، ادامه داد: «علت آن این است که کشور ظرفیت‌های فراوان و کم‌نظیری از لحاظ منابع طبیعی، انسانی و مدیریتی دارد. ظرفیت‌های فرهنگی و تمدنی بزرگی داریم که می‌تواند پشتوانه ملت در روزهای سخت باشد». او با بیان اینکه نماد این شرایط خطیر در یک جنگ اقتصادی شکل گرفته است، گفت: «ما باید با تدبیر از این دوران عبور کنیم و تکیه اصلی ما باید به ظرفیت داخلی کشور باشد. مهم‌ترین نقطه‌ای که ما را می‌تواند از این شرایط سخت با موفقیت بیرون ببرد بازسازی سرمایه اجتماعی و اعتماد عمومی است».

او افزود: «آمریکایی‌ها قبل از اینکه وارد جنگ اقتصادی با ایران شوند، یک جنگ رسانه‌ای و سیاسی علیه ما آغاز کردند و در این جنگ رسانه‌ای و سیاسی افکار عمومی ملت ایران را به نوعی تحت تأثیر قرار دادند و سعی کردند مردم را نسبت به آینده کشور بدبین و القا کنند که شما با این اوضاع آینده‌ای ندارید».

جهانگیری گفت: «جمهوری اسلامی با مشکل روبه‌رو است اما کار نخبگان، صاحب‌نظران، دولت، مجلس و کار همه ارکان حکومت به جای اینکه با مسائل حاشیه‌ای خود را سرگرم کنند، این است که سرمایه اجتماعی و اعتماد ملت را دوباره بازسازی کنند تا ملت به آینده خود مطمئن باشد. باید همه نیروهایی را که در چارچوب جمهوری اسلامی تعریف می‌شوند

زیر یک چتر قرار دهیم. زمان آن نرسیده که بتوانیم مجموعه‌های بزرگی را از پیکره جمهوری اسلامی جدا کنیم و بگوییم هیچ اتفاقی نیفتاده است».

معاون اول رئیس‌جمهوری عنوان کرد: «امروز کسی که دلسوز ایران و جمهوری اسلامی است می‌داند هیچ موضوعی برای کشور واجب‌تر از اتحاد ملی و انسجام و تفاهم ملی نیست. به عنوان کسی که یک مسئولیت اجرائی مهم بر دوش دارد، می‌دانم فشارهای اقتصادی که به خانوارها وارد می‌شود، آنها را در چه شرایطی قرار می‌دهد. ما وقتی می‌توانیم از این گردنه‌ها با موفقیت عبور کنیم که با هم باشیم. راه اتحاد این است که با گفت‌وگو مسائلی که بین خودمان وجود دارد را برطرف کنیم». جهانگیری در ادامه به مسئله فساد در کشور اشاره کرد و افزود: «فساد در کشور وجود دارد و متأسفانه بزرگ شده و به برخی مسئولان بالای کشور رسیده است. در دوره‌ای که می‌شد و باید جلوی فساد را می‌گرفتند، نگرفتند و برخی مسئولان کشور را آلوده کردند. راه مبارزه با فساد این بود که با کسانی که به فساد آلوده شده‌اند، بدون تبعیض و بدون توجه به اینکه به کدام طیف و شخصیت وابسته هستند؛ برخورد شود».

او گفت: «اگر با مسئولانی که دامن جمهوری اسلامی را به فساد آلوده کردند، به‌موقع برخورد می‌شد امروز این گونه نبود که مبارزه با فساد به یک دغدغه عمومی ملت تبدیل شود. خیلی از کسانی که امروز مدعی و طلبکار شدند، وقتی به سیستم دوره مسئولیت‌های آنها نگاه می‌کنیم، بیشترین فسادها در آن دوران‌ها اتفاق افتاده است».

معاون اول رئیس‌جمهوری تأکید کرد: «امروز هم راه این است که با فساد بدون هیچ خط قرمز و تبعیضی در قوای سه‌گانه و در همه جا مبارزه شود. هر کدام از سیاست‌هایی که در پیش می‌گیریم ممکن است در آن رانتی وجود داشته باشد. وقتی نقش دولت در اقتصاد پررنگ است، به صورت طبیعی رانت هم وجود دارد. بنابراین مهم این است کاری کنیم که این رانت در جهت منافع عموم مردم توزیع شود».

رانت اطلاعاتی، فسادزاست

او به قانون دسترسی آزاد به اطلاعات اشاره کرد و گفت: «بزرگ‌ترین رانتی که می‌تواند زمینه‌ساز فساد در مسئولان دولتی باشد، رانت اطلاعاتی است. وقتی اطلاعات در انحصار یک مدیریت دولتی قرار بگیرد و مردم از اطلاعات بی‌بهره باشند، این بزرگ‌ترین رانت را ایجاد کرده است. هرکس اطلاعات در اختیارش باشد، یک فرصت استثنایی است که در اختیار دارد».

جهانگیری ادامه داد: «به همین دلیل لایحه شفافیت در حال آماده‌شدن است تا در روزهای آینده به مجلس فرستاده شود. لایحه شفافیت با این هدف به مجلس فرستاده می‌شود که در واقع مکلف شویم تمام مسائل عمومی کشور به صورت شفاف در اختیار مردم قرار گیرد».

بیست و هشتم مرداد، در آینه تاریخ

اردشیر زاهدی در میزگردی که همراه با داریوش همایون و مهدی خان باباتهرانی با حسین مهری روزنامه‌نگار داشته، با لحنی طنزآلود گفته است: «کیم روزولت که فارسی بلد نبود و دائم‌الخمر هم بود، یک تنه و تنها با کمک مشتی اشرار و الواط توانست حکومتی محبوب را سرنگون کند!» حکومتی مردمی محمد مصدق که سرنگون شد و حکم حصر خانگی او را سازمان سیا صادر کرد. به گزارش تاریخ ایرانی، این را اسنادی که از طبقه بندی وزارت خارجه آمریکا خارج شده نشان می‌دهد. دنیل سیگل و مالکوم برن در مقاله‌ای در این باره نوشتند: فشار درخور توجهی از جانب واشنگتن باعث شد تا شاه برخلاف تمایلش از برگزاری دادگاه علنی چشم‌پوشی کند. اضافه بر این، در همین تلگرام سیا، به زاهدی توصیه شده مصدق را «در اقامتگاهی در یک روستای کوچک محصور کرده و به شدت تحت نظر بگیرد». توصیه سیا عملیاتی شد و مصدق بعد از تحمل سه سال حبس، به عمارت خود در احمدآباد تبعید شد و تا پایان عمر در حصر باقی ماند..» طرح کودتا که به نام رمز «آژاکس» خوانده شد، پس از انتخاب چرچیل به نخست‌وزیری انگلیس در مهر ۱۳۳۱ تهیه شد و انتخاب آیزنهاور به ریاست جمهوری آمریکا در ماه آبان همان سال به پیشبرد این طرح در ایران کمک شایانی کرد. این طرح مشترک با کمک عواملی در داخل ایران از جمله برادران رشیدیان، ذوالفقاری‌ها و دیگر جریان‌های وابسته به انگلیس و آمریکا که از مرتبطین فعال دربار محمدرضا پهلوی بودند به اجرا گذاشته شد. تا پیش از انتخابات آمریکا مقامات انگلیسی طرح آژاکس را به یاری دو تن از بلندپایگان سازمان «سیا» از جمله کرمیت (کیم) روزولت و آلن دالس به پیش برده بودند، اما آن را تا آغاز دوران ریاست جمهوری آیزنهاور مسکوت گذارده بودند. طرح مزبور، دو هفته پس از آغاز ریاست‌جمهوری آیزنهاور یعنی از روز ۱۴ بهمن ۱۳۳۱ که یک هیئت انگلیسی برای اجرائی کردن طرح به ملاقات جان فوستر دالس وزیر خارجه آمریکا و برادرش آلن دالس رئیس سازمان «سیا» به واشنگتن رفت، لازم‌الاجرا شد.

روایت فاطمی

اولین طرح کودتا به تاریخ بیست و پنجم مرداد با شکست مواجه شد. به روایت موحد، صبح روز بیست‌وپنجم به دنبال اعلامیه‌هایی که از سوی جبهه ملی و احزاب و اتحادیه‌های هواداران مصدق انتشار یافته بود میتینگ بزرگی در بهارستان تشکیل شد. در آن روز جلالی، شایگان، زیرک زاده و بعد فاطمی و رضوی سخنرانی کردند. موحد از قول مهندس حسیبی در روایت خود از آن روز درباره فاطمی چنین نوشته است: «دکتر فاطمی از همه شدیدتر سخنرانی کرد و شاه فراری را فرزند کودتاچی و نوکر شرکت سابق ۳۲ سال قبل خواند و رسما خواهان طرد او شد...».

فاطمی در آن سخنرانی همچنین مطالبی را مطرح

می‌کند که بعدا آن را طرح جمهوری فاطمی تلقی می‌کنند. روز بیست‌وپنجم تظاهرکنندگان همچنین مجسمه‌های شاه را در میدان بهارستان، راه‌آهن، پارک شهر، سپه و... پایین می‌کشند و تصاویر آن در روزنامه اطلاعات منتشر می‌شود. این موضوع به روایت موحد، در دادگاه مصدق هم مطرح می‌شود؛ در این دادگاه مصدق به دفاع از فاطمی می‌پردازد. حسین فاطمی پنج روز قبل از کودتای اول یعنی ۲۵ مرداد ۱۳۳۲ به کشور بازمی‌گردد. صبح روز ۲۵ مرداد با اعلام خنثی‌شدن توطئه، اعضای دولت و سران جبهه ملی با نخست‌وزیر تشکیل جلسه دادند و فاطمی در این جلسه خواهان تشکیل دادگاه صحرایی و مجازات کودتاچیان شد؛ موضوعی که با مخالفت مصدق مواجه شد. جمال صفری از کسانی که خود در روزنامه باختر امروز با فاطمی کار کرده درباره روایت آن روز چنین گفته است: «فاطمی در خانه مصدق بود. به من زنگ زد و گفت تیتر یک دادگاه صحرایی اعدام کودتاچیان باشد. دوباره یک ساعت بعد زنگ زد و گفت: تیتر را عوض کن و بزن دادگاه قانونی و محاکمه کودتاچیان. دوباره یک ساعت بعد زنگ زد و گفت محاکمه قانونی. من اعتراض کردم که چرا پشت سر هم تیتر را با چنین شرایط سختی عوض می‌کنید؟ گفت چه کنم این پیرمرد {مصدق} همش می‌گوید قانون، قانون!»

روز بیست‌وهشتم

بیست‌وهشتم مرداد، با سر و صداها از بازار و جنوب شهر شروع شد. خیلی‌ها معتقدند که مردم عادی در میان این جمعیت برنخاسته بودند و عده‌ای الواط و اشرار بودند که در واقع مسبب واقعه بیست‌وهشت مرداد شدند. با این حال گروهی حوادث آن روز را کودتا می‌دانند و گروهی هم بیست‌وپنجم مرداد را کودتا می‌دانند. نویسندگان مقاله‌ای که در بالا ذکر آن رفت، بحث بسیار جالبی درباره روندهای درون سازمانی و میزان تأثیرگذاری اشخاص اصلی و بخش‌های متعدد سازمان سیا در کودتای سال ۳۲ ایران مطرح می‌شود. در این مطلب می‌خوانیم: «در این نسخه اشاره می‌شود [نسخه ۲۰۱۷ «زنده باد شاه!»] که روزولت در توضیح به آیزنهاور، دالس و رئیس ستاد کاخ سفید، درباره اینکه او «به عمد» به دولت اطلاعات نداده، نشان می‌دهد که عملیات تا چه میزان در روزهای حیاتی میان ۱۵ تا ۱۹ آگوست از تصمیم گیری در واشنگتن به دور بوده است. نویسندگان نشان می‌دهند در جریان اتفاقات منتهی به کودتا در ایران، چطور تحلیلگران به حاشیه رفتند و دست بالا از آنِ تیم اجرائی سیا شد. با توجه به اعتراف روزولت در ندادن اطلاعات، می‌توان گفت تحلیلگرانی که مسئول ارزیابی عواقب استراتژیک طولانی مدت عملیات آژاکس و وقایع ایران بودند، تحلیل‌هایشان را بدون دسترسی به اطلاعات دقیق و به روز و بدون آگاهی از آنچه در ایران اتفاق می‌افتاد، انجام می‌دادند». سیروس آموزگار، نویسنده، روزنامه‌نگار، وزیر اطلاعات در دولت شاپور بختیار و از اعضای سازمان جوانان حزب توده در سال واقعه بیست‌وهشتم مرداد، به دو روز پیش از وقوع حادثه بازمی‌گردد و می‌گوید: «بیست‌وهشتم مرداد به نظر تمام مورخان بی‌طرف و حتی ایرانی‌ها و خارجی‌ها، قطعا کودتا نبود. روز ۲۵ مرداد اما قطعا کودتا بود؛ یعنی تمام کارهایی که انجام شد، کارهای کودتایی بود. ابلاغ فرمان اعلی‌حضرت ساعت یک بعد از نصفه‌شب، اشغال تلفنخانه بازار، دستگیری نزدیکان آقای دکتر مصدق و ازجمله رئیس ستاد، تمام اینها علامت این است که یک ماجرای کودتایی است و جلوی ماجرا را می‌خواهند بگیرند، ولی روز ۲۸ مرداد قطعا کودتا نبود. برای اینکه اولا عوامل کودتایی به علت شکستشان در روز ۲۵ مرداد تمام روحیه خودشان را باخته بودند و حتی آمریکا که معتقدند پشت این ماجرا بود، قبول کرده بود که شکست خورده و از نمایندگان دیپلماتیک آمریکا هم در ایران درخواست می‌کردند که کارهای ترمیمی کنند، ارتباطات ایجاد کنند و نظایر اینها».

ابراهیم گلستان دراین‌باره اما نظر متفاوتی داشته و می‌گوید: «من نگفتم کودتا بود، می‌خواستم بگویم که یک اقدام به کودتا بود که نشد. سفیر آمریکا، لویی هندرسون که قرار بود بلافاصله بعد از کودتا به تهران بیاید، وقتی متوجه شد که این اقدام موفق نشده، در بیروت ماند، اما دیدند بالاخره باید کاری بکنند که بشود. یکی، دو روز بعدش به تهران آمد. شب در سفارت آمریکا برای خبرنگاران خارجی جلسه‌ای ترتیب داده شد. من هم به‌عنوان خبرنگار خارجی در آنجا بودم و همان شب فهمیدم که کار تمام است. این‌طوری فهمیدم کار تمام است که لویی هندرسون که از پیش مصدق آمده بود، گفت: «من همان‌طور که به آقای نخست‌وزیر...» بعد مکثی کرد، حرفش را جوید، اصلاح کرد و گفت: «... به آقای دکتر مصدق...» و وقتی دیدم که لویی هندرسون نمی‌خواهد از مصدق به‌عنوان نخست‌وزیر نام ببرد، برایم مسجل شد که کار تمام است که درست پس‌فردایش این اتفاق افتاد». این اظهارات صف‌آرایی مخالفان و موافقان همیشگی درباره کودتابودن یا نبودن وقایع روز بیست‌وهشتم مرداد است.

پلان آخر

غلامحسین صدیقی، وزیر کشور دولت ملی دکتر مصدق، در مورد کودتای ۲۸ مرداد و لحظات پایانی آن نوشته است: «... وقت ما، با مذاکرات سیاسی و پیش‌بینی وقایع می‌گذشت و منتظر ساعت موعود بودیم که به آقای شریف‌امامی تلفن کنیم. ساعت پنج‌وربع بعدازظهر، در زدند. مستخدم در را باز کرد و پس از چند لحظه برگشت و به آقای مهندس گفت که «کارآگاهان برای تفتیش خانه آمده‌اند.»... در این وقت آقای دکتر مصدق روی تشک دراز کشیده بودند و دکتر شایگان و من، روبه‌روی هم، روی صندلی نشسته بودیم و مهندس معظمی، دم در ایستاده بود و همه، ظاهرا در کمال آرامی بودیم. من به آنها گفتم: «آقایان چه می‌خواهید؟ آیا مأمور بازداشت هستید؟» آنکه جلوتر بود، با اشاره تصدیق کرد. گفتم: «مأمور بازداشت کدام‌یک از ما هستید؟» گفت: «بازداشت همه آقایان.»... در این وقت آقای دکتر مصدق با لباس معمولی خود برخاستند و از بالا به پایین آمدند. چون به پیچ پلکان رسیدند، خانم مهندس معظمی که چشمش به آقای دکتر افتاد، با تعجب و حیرت، دست به طرف پیشانی خود برد و گفت: وای... آقای دکتر مصدق!... و بی‌اختیار به گریه افتاد و به طرف آقای دکتر مصدق رفت و دست ایشان را گرفت و بوسید و صدایش به گریه بلند شد! (خانم مهندس معظمی حامله و شاید پابه‌ماه بود). حال رقت‌آمیز دردناکی برای حضار پیش آمد! آقای دکتر هم حالش متغیر شد...». حالا چند روز مانده به آن روز تاریخی، تندروترین رئیس‌جمهوری آمریکا، اعلام گروه اقدامی را تشکیل داده که وظیفه آن اعمال فشارهای دیپلماتیک علیه ایران اجماع ایجاد کند و البته رئیس این گروه می‌گوید این تصادف تاریخی، اتفاقی است.

رویداد

سفیر ایران در بغداد:

ایران همچنان برق و گاز به عراق صادر می‌کند

● **ایسنا:** سفیر کشورمان در بغداد گفت که ایران خواستار عراقی قوی و امن است. به گزارش فرات‌نیوز، ایرج مسجدی، سفیر جمهوری اسلامی ایران در عراق در دیدار با هیئتی از اتاق تجارت عراق گفت: ما خواستار عراقی قوی، امن، یکپارچه و پیشرفته هستیم. ایران همچنان برق و گاز به عراق صادر می‌کند و در بازسازی این کشور خصوصا بعد از شکست تروریست‌ها مشارکت دارد. از سوی دیگر، نبیل الانباری، رئیس اتاق تجارت کربلا پس از این دیدار گفت: در دیدار با سفیر ایران پیشنهاداتی مطرح کردیم از جمله اینکه شرکت‌های ایرانی وارد شراکت حقیقی با شرکت‌های عراقی شوند و به جای اینکه کالا را از جمهوری اسلامی ایران وارد کنیم، پروژه‌های ساخت و تولید کالا را با مشارکت یکدیگر در داخل عراق انجام دهیم. همچنین از ایران خواستیم تا در کنار عراق بایستد و این کشور به یک کشور صنعتی تبدیل شود و تنها مصرف‌کننده نباشد به‌خصوص اینکه اغلب مواد اولیه در عراق فراهم است و تمام اتاق‌ها برای دریافت موافقت‌های رسمی حمایت خواهند کرد. وی افزود: در این دیدار بر حضور شرکت‌های سرمایه‌گذاری ایران در بازار عراق و مسئله کمبود آب در عراق تأکید شد.

نگاه بیرون

برایان هوک و اتفاق تصادفی

برگردان: آزاده بابایی‌نژاد

● تشکیل گروه اقدام ایران در وزارت امور خارجه آمریکا در رسانه‌های مختلف بازتاب داشت. رسانه‌های عربی نیز با بازتاب این اقدام در آمریکا به التهابات اخیر بازار ارز ایران نیز پرداخته‌اند.

الحیات: پمپئو و مدیریت پرونده ایران

«مایک پمپئو»، وزیر خارجه آمریکا، روز پنجشنبه هدف از تشکیل «کارگروه اقدام ایران» را توقف حمایت این کشور از تروریسم عنوان و اعلام کرد دولت واشنگتن متعهد به ایجاد تغییر در رفتار نظام حاکم بر ایران است. در این کنفرانس مطبوعاتی وزیر خارجه دولت ترامپ از انتصاب «برایان هوک» ۴۹ساله به سمت ریاست این کارگروه خبر داد و افزود اگر واشنگتن ببیند که ایران در تغییر رفتار خود جدی است، گزینه مذاکره روی میز قرار می‌گیرد. به باور کارشناسان، ایران بیشتر از هر زمان دیگری با مشکلات اقتصادی متعددی دست و پنجه نرم می‌کند؛ تاجایی‌که به گفته «محسن هاشمی‌رفسنجانی»، رئیس شورای شهر تهران، سونامی فقر جامعه ایران را تهدید می‌کند. در همین چارچوب بنا به گفته «محمد شریعتمداری»، وزیر صنعت و معدن، برخی افراد با استفاده از رانت و نیز سوءاستفاده از ارز دولتی چهارهزارو ۲۰۰ تومان به واردات سه‌برابری برخی اقلام اغلب غیرضروری پرداخته‌اند. به گفته آگاهان، تحریم‌های جدید دولت ترامپ که پس از خروج یک‌جانبه این کشور از برجام صورت گرفته، باعث سقوط ارزش ریال در برابر دلار شده که همین امر نابسامانی‌های زیادی در حوزه اقتصادی و وضعیت معیشتی شهروندان ایرانی در پی داشته که اعتراضات خیابانی آنها را به دنبال داشت. اعمال تحریم‌های جدید آمریکا که نه‌فقط باعث تعدیل نیرو و بی‌کارشدن حدود یک میلیون ایرانی شاغل و استیضاح علی ربیعی، وزیر وقت کار و رفاه اجتماعی شد؛ بلکه قیمت برخی کالاهای خوراکی و غذایی مثل مرغ، گوشت، تخم‌مرغ، محصولات لبنی، میوه و چای، شکر افزایش یافته و طبق گفته شریعتمداری، وزیر صنعت، برخی افراد از آب گل‌آلود ماهی می‌گیرند. دراین‌حال یک شرکت راه‌آهن آلمانی و نیز شرکت ارتباط سیار «دویچه تلیکوم» به دلیل پایبندی به تحریم‌های آمریکا علیه ایران همه فعالیت‌های خودشان را در ایران نیمه‌تمام رها کردند.

القدس‌العربی: عزم آمریکا برای تحریم دوباره ایران

مایک پمپئو در کنفرانس خبری روز پنجشنبه، هدف از تأسیس نهاد جدید موسوم به «کارگروه اقدام ایران» در وزارتخانه تحت امرش را ضروری خواند و گفت که کاملا زیر نظر او اداره می‌شود و بررسی و هماهنگی همه امور مرتبط با ایران در وزارت خارجه آمریکا را برعهده دارد. برایان هوک، رئیس این کارگروه، در دوران «رکس تیلرسون»، وزیر خارجه سابق آمریکا، به‌عنوان مدیر دفتر برنامه‌ریزی‌های سیاسی وزارت خارجه منصوب شد. این در حالی بود که تا آن زمان به‌عنوان یکی از مخالفان ترامپ شناخته می‌شد. هوک قبل‌تر از آن در دولت «جورج دبلیو بوش» در سمت‌های مختلفی ازجمله دستیار وزیر خارجه در سازمان‌های بین‌المللی، دستیار ارشد سفیر آمریکا در سازمان ملل، دستیار ویژه رئیس‌جمهور آمریکا و... انجام خدمت کرده بود. در وزارت خارجه تیلرسون، نام هوک در مسائل مربوط به ایران زمانی بیشتر شنیده شد که او سرپرستی کارگروهی را برعهده گرفت که مأمور مذاکره با دولت‌های اروپایی برای اصلاح برجام مطابق خواست ترامپ شده بود. در کنفرانس خبری روز پنجشنبه گذشته خبرنگاری از هوک پرسید که آیا هم‌زمانی تشکیل کارگروه اقدام ایران با سالگرد کودتای ۲۸ مرداد علیه دکتر مصدق، پیام خاصی دارد؟ هوک گفت: «این فقط یک اتفاق تصادفی است».